

ALFRED DE MUSSET

MARIANOS UŽGAIDOS
(Les Caprices de Marianne)

Dviejų veiksmy komedija

Iš prancūzų kalbos vertė

Violeta Tauragienė

VEIKĖJAI

KLAUDIJAS, podesta¹

OKTAVAS

ČELIJAS

TIBIJA, Klaudijo tarnas

PIPAS, Čelijo tarnas

MALVOLIJAS, Hermijos ūkvaizdis

SMUKLĖS TARNAS

MARIANOS TARNAI

HERMIJOS TARNAI

DU SAMDYTI ŽUDIKAI

MARIANA, Klaudijo žmona

HERMIJA, Čelijo motina

ČIUTA, sena moteriškė

Veiksmas vyksta Neapolyje. Itališki Pranciškaus pirmojo laikų kostiumai.

---

¹ Venecijos pareigūnas, tvarkęs savo departamente teisės reikalus; paskui tam tikrų Italijos miestų pirmasis pareigūnas (Littre). – Vert. Past.

PIRMAS VEIKSMAS

PIRMOJI SCENA

Aikštė priešais Klaudijo namus. ČELIJAS, ČIUTA. Mariana išeina iš namų su maldaknyge rankoje; prie jos prieina Čiuta.

ČIUTA. Gražioji ponia, ar galėčiau tarti jums žodelį?

MARIANA. Ko jūs iš manęs norit?

ČIUTA. Vienas šio miesto jaunuolis beprotiškai jus įsimylėjęs; jau visas mėnuo jis veltui ieško progos jums tai pasakyti; jo vardas Čelijas, jis iš kilmingos šeimos ir labai aristokratiško veido.

MARIANA. Gana. Pasakykit tam, kuris jus atsiuntė, kad jis veltui vargsta ir veltui gaišta laiką; ir jeigu jis dar kartą išdrįs priversti mane klausytis tokių šnekų, aš pranešiu savo vyrui. *(Išeina)*

ČELIJAS *(Jeina)*. Na, Čiuta, ką ji tau atsakė?

ČIUTA. Kaip niekad dievobaiminga ir išdidi. Sakėsi, pranešianti savo vyrui, jeigu dar bus persekiojama.

ČELIJAS. Ak! Koks aš nelaimingas! Man belieka tik numirti! Ak! Žiauriausioji iš moterų! ... Ką tu man patartum, Čiuta? Kokių priemonių dar griebtis?

ČIUTA. Pirmiausia patariu dingt iš čia, nes štai ateina jos vyras.

Jie pasitraukia į scenos gilumą.

ANTROJI SCENA

KLAUDIJAS, TIBIJA

KLAUDIJAS. Juk tu ištikimas mano tarnas, atsidavęs man kamerdineris? Tai žinok, kad aš privalau atkeršyti už įžeidimą.

TIBIJAS. Jūs, sinjore?

KLAUDIJAS. Taip, aš, nes tos begėdiškos gitaros nesiliauja birbinusios po mano žmonos langais. Bet kantrybės! Dar ne viskas baigta. (*Pamato Čeliją ir Čiutą*) Pasitraukim į šalį; tie žmonės gali mus išgirsti. Šįvakar tu man atvesi tą žudiką, kurį esu tau minėjęs.

TIBIJA. Kam?

KLAUDIJAS. Man atrodo, kad Mariana turi meilužių.

TIBIJA. Jums taip atrodo, sinjore?

KLAUDIJAS. Taip, aplink mano namus dvelkte dvelkia meilužiais. Niekas nepraeina pro mano duris paprastai, visuomet gausybė gitarų ir slaptų laiškelių.

TIBIJA. Negi jūs galite uždraust dainuoti jūsų žmonai serenadas?

KLAUDIJAS. Ne, bet aš galiu pastatyti už vartų žmogų ir atsikratyti pirmuoju, kuris įžengs vidun.

TIBIJA. Eikit sau! Jūsų žmona neturi meilužių... Tai būtų tas pats, jeigu jūs pasakytumėt, kad aš turiu meilužių.

KLAUDIJAS. O kodėl negalėtum jų turėti, Tibija? Tu gan bjaurus, bet labai išradingas.

TIBIJA. Sutinku, sutinku.

KLAUDIJAS. Na matai, Tibija, tu ir patas taip manai. Esu tikras, kad jau visi žino apie mano gėdą.

TIBIJA. Kodėl visi?

KLAUDIJAS. Sakau tau, kad visi.

TIBIJA. Bet, sinjore, jūsų žmona visame mieste laikoma šventuole. Ji su niekuo nesusitinka, iš namų išeina tik į pamaldas.

KLAUDIJAS. Tylėk. Aš nesitveriu pykčiu. O kiek dovanų ji iš manęs gavo!.. Taip, Tibija, dabar aš rezgu siaubingas pinkles ir kone mirštu iš skausmo.

TIBIJA. Ką jūs, negali būti!

KLAUDIJAS. Būk malonus, tikėk viskuo, ką tau sakau.

Jiedu išeina.

TREČIOJI SCENA

ČELIJAS. Vargas tam, kuris pačioje jaunystėje atsiduoda beviltiškai meilei!.. Vargas tam, kuris pasineria į džiugias svajones, nežinodamas, kur jį nuves jo chimera, ar bus jam atlyginta tuo pačiu! Švelniai liūliuojamas luote, jis pamažu tolsta nuo kranto; tolumoje jis mato užburtus klonius, žalias lankas ir vaisių savo Eldorado miražą. Taip ir plaukia jis tyliai nešamas bangų, o kai tikrovė jį pabudina – tikslas taip toli, kaip ir paliktas krantas. Nei leistis tolyn, nei grįžti atgalios. *(Pasigirsta muzikos instrumentų garsai)* Kas čia per maskaradas? Ar tik ne oktavą aš matau?

KETVIRTOJI SCENA

ČELIJAS ir OKTAVAS, užsimetęs ant drabužių ilgą laisvą domino, su juoda puskauke ant veido ir mediniu Arlekino kardu rankoje.

OKTAVAS *(Kreipdamasis į nematomus maskarado dalyvius).* Gana, mano bičiuliai, eikite namo. Prisičirpinome šiandienai. *(Nusiimdamas kaukę ir kreipdamasis į Čeliją)* Kaip laikosi, brangus mano sinjore, žavioji jūsų melancholija?

ČELIJAS. Oktavai!.. Ar tau galvoj negerai? Išsirausvinęs skruostus. Kas per apdaras! Vidury dienos! Ir tau negėda?

OKTAVAS. O, Čelijau! Ar tau galvoj negerai! Išsibalinęs skruostus. Kas per apsiaustas! Vidury karnaval! Ir tau negėda?

ČELIJAS. Viešpatie, koks gi tavo gyvenimas! Kuris iš mudviejų apgirtęs, tu ar aš?

OKTAVAS. Kuris iš mudviejų įsimylėjęs, tu ar aš?

ČELIJAS. Beprotiškai, dailiąją Marianą.

OKTAVAS. Beprotiškai, Kipro vyną.

ČELIJAS. Aš ėjau pas tave.

OKTAVAS. Aš irgi ėjau namo. Kaip laikosi mano namai? Nesimačiau su jais visą savaitę.

ČELIJAS. Noriu prašyti tave paslaugos.

OKTAVAS. Kalbėk gi, Čelijau, brangus mano berniuk. Tau reikia pinigų? Aš jų nebeturiu. Tau reikia mano špagos? Štai medinis Arlekino kardas. Kalbėk gi, kalbėk, - aš tavo tarnas.

ČELIJAS. Kiek visa tai dar tęsis?.. Savaitę nepareini namo!.. Tu pasidarysi sau galą, Oktavai.

OKTAVAS. Pats sau! Niekados, drauguži, niekados. Greičiau mirsiu, bet galo sau nesidarysiu.

ČELIJAS. O štai toks tavo gyvenimas – ar ne savižudybė?

OKTAVAS. Įsivaizduok tarp dangaus ir žemės balansuojantį lyno akrobatą. Jam ant kojų – sidabru suvarstomi batai, rankoje – kartis lygsvarai palaikyti; iš kairės ir iš dešinės – susiraukšlėję seniai, liesos išblyškusios pamėklės, apsukrūs kreditoriai, giminaičiai ir kurtizanos, visas pulkas baidyklių įsikibę jam į apsiaustą tampo į visas puses, nori numesti žemėn. Įmantrios frazės, skambūs žodžiai šuoliuoja aplink jį lyg raitelių pulkai; grėsmingų pranašysčių skambesys akina jį juodais savo sparnais. O jis ir toliau nerūpestingai lekia iš Rytų į Vakarus. Jei pažvelgs žemyn – jam apsisuks galva, jei pažvelgs aukštyn – paslys. Jis skrieja greičiau už vėją, ir visos jo link ištiestos rankos neprivers jį pralieti nė lašo iš tos džiaugsmo taurės, kuria jis laiko stipriai sugniaužęs. Štai mano gyvenimas, brangus bičiuli; prieš tave – mano tikrasis atvaizdas.

ČELIJAS. Kokia laimė, būti bepročiu!

OKTAVAS. Kokia beprotybė, būti laimingam! Na, tark man, ko gi tau stinga?

ČELIJAS. Man stinga tos ramybės, to džiugaus nerūpestingumo, kurie paverčia gyvenimą veidrodžiu, kur viskas akimirką atspindi ir nuslysta. Negrąžinti pinigai man – jau sąžinės graužatis. Meilė, kuri jums – tik laiko praleidimas, man sudrumsčia visą gyvenimą. O, mano drauge, tu niekados nesužinosi, ką reiškia mylėti taip, kaip myliu aš! Mano kabinetas – apleistas; jau visas mėnuo dieną naktį aš klajoju aplink šitą namą. Kokią palaimą jaučiu, kai mėnuliui patekėjus, atvedu po anais medeliais aikštės gilumoje kuklų savo muzikantų chorą, pats

diriguoju jam ir klausausi, kaip jie apdainuoja Marianos grožį! Nė karto ji nebuvo pasirodžiusi savo lange, nė karto žavinga jos kakta nebuvo atsirėmusi į žaliuzes.

OKTAVAS. Kas toji Mariana? Ar tik ne mano pusseserė?

ČELIJAS. Taip; ji senojo Klaudijaus žmona.

OKTAVAS. Niekad nesu jos matęs, bet ji, be abejonės, mano pusseserė. Ir Klaudijas neveltui yra jos vyras. Patikėk man savo reikalus, Čelijau.

ČELIJAS. Visos priemonės, kurių griebiausi, kad išsakyčiau jai savo meilę, buvo bergždžios. Ji išauklėta vienuolyne, myli savo vyrą ir laikosi savo priedermių; jos durys uždaromos visiems mūsų miesto jaunuoliams, ir niekas negali prie jos priėti.

OKTAVAS. Nejaugi! Ji graži? Koks aš kvailys! Tu ją myli, ir viskas tuo pasakyta. Ką mums sugalvojus?

ČELIJAS. Ar galiu kalbėti su tavim atvirai? Tu nesijuoksi iš manęs?

OKTAVAS. Leisk man juoktis iš tavęs ir kalbėk atvirai.

ČELIJAS. Kaip giminaitį tave turėtų įsileisti į tuos namus?

OKTAVAS. Turėtų? Nežinau. Tarkim, įsileis. Tiesą pasakius, garsioji mano giminė ne tokia jau darni, ir palaikome ryšius vieni su kitais tik per laiškus. Bet Mariana žino mano vardą. Nori, tarsiu jai žodelį už tave?

ČELIJAS. Kiek kartų mėginau ją prakalbinti, kiek kartų besitartinant prie jos man pradėdavo linkti keliai. Kai pamatau ją, man užgniaužia kvapą, ir aš dūstu, tartum širdis veržte veržtųsi iš krūtinės.

OKTAVAS. Esu tatai patyręs. Kai miško glūdumoj smulkučiais žingsniais per sausus lapus artinasi stirna, ir medžiotojas girdi, kad šilojai tarsi lengvutė suknelė šnara slysdami neramiais jos šonais, jam širdis ima daužytis krūtinėje ir jis, sulaukęs kvapą, tyliai pakelia šautuvą.

ČELIJAS. Kodėl gi aš esu toks? Argi netvirtina nuo seno palaidūnai, jog visos moterys panašios viena į kitą. Tad kodėl gi taip retai viena į kitą panašios meilės? Iš tiesų, aš nemokėčiau mylėti šitos moters taip, kaip ją mylėtum tu, Oktavai, arba kaip aš mylėčiau kurią kitą. Ir kas gi visa tai yra? Dvi mėlynos akys, dvi skaisčiai raudonos lūpos, balta suknelė ir dvi baltos rankos. Kodėl gi tai, kas džiugintų ir aistrintų tave, kas trauktų tave kaip magnetas geležį, mane liūdina ir palieka bejausmį? Kas galėtų pasakyti: tai – linksma, o tai – liūdna? Tikrovė – vien šmėkla. Tegul tai, kas sudvasina, bus pavadinta vaizduote arba beprotybe. Tuomet beprotybė yra ne kas kita, o pats grožis. Kiekvienas žmogus vaikšto su perregimu šydu, gaubiančiu jį nuo galvos ligi kojų; jam

rodos, kad jis mato miškus, upes, dieviškus veidus ir visa gamta jo akyse nusidažo begaliniais stebuklingo audeklo atspalviais. Oktavai! Oktavai! Padėk man!

OKTAVAS. Man patinka tavo meilė, Čelijau! Ji temdo tavo smegenis kaip Sirakūzų vyno butelys. Duokš ranką, aš tau padėsiu; palūkėk. Tik kvėptelsiu gaivaus oro ir susikaupsiu. Aš pažįstu tą Marianą; ji manęs baisiai nekenčia, nors nė sykio nėra mačiusi. Ta laiba lėlė tik murma poterius ir daro ką nori, kaip išpaikintas vaikas.

ČELIJAS. Daryk ką nori, tik meldžiu, neapgauk manęs. Mane taip lengva apgauti, aš nemoku saugotis to, ko pats nepadaryčiau.

OKTAVAS. O jeigu perliptum jos tvorą?

ČELIJAS. Kam, jeigu ji manęs nemyli?

OKTAVAS. O jeigu parašytum?

ČELIJAS. Mano laiškus ji arba suplėšo, arba gražina.

OKTAVAS. O jeigu pamiltum kitą?

ČELIJAS. Visas mano gyvenimas priklauso Marianai; vienintelis žodis, išsprūdęs iš jos lūpų, gali jį sunaikinti, arba pripildyti sklidinai. Verčiau dėl Marianos mirti, negu dėl kitos gyventi. Tyliau! Ji ateina.

OKTAVAS. Pasišalink, aš ją prakalbinsi.

ČELIJAS. Ar pamišai? Šitaip apsitaisęs! Nusivalyk skruostus, tu panašus į beprotį.

OKTAVAS (*nusisiaučia domino.*) Štai ir viskas... Beprotybė ir aš, mielasis Čelijau, - neperskiriami draugai ir niekada nesiriejame; ji pildo mano norus, o aš pildau jos užgaidas. Nieko nebijok; tik mokinukas, patekęs per atostogas į kviestinius pietus ir prisišokęs iki sąmonės netekimo, gali stengtis atgauti protą; mano protas – tik mano fantazija; mano mąstymo būdas – visiška laisvė, o dabar aš ir karalių užkalbinčiau lygiai taip, kaip užkalbinčiau tavo gražuolę.

ČELIJAS. Nežinau, kas man darosi. Ne, nekalbėk su ja.

OKTAVAS. Kodėl?

ČELIJAS. Nežinau, man rodos, tu mane apgausi.

OKTAVAS. Štai tau mano ranka. Kaip gyvas, nesu dar nieko apgavęs, ir nepradėsiu nuo savo geriausio draugo. (*Čelijas išeina*)

PENKTOJI SCENA

OKTAVAS, MARIANA

OKTAVAS. Nenusigręžkite, grožio deive! Žvilgterkit bent kartelį į nuolankiausią jūsų tarną.

MARIANA. Kas jūs?

OKTAVAS. Mano vardas – Oktavas, aš jūsų vyro pusbrolis.

MARIANA. Jūs atėjote pas jį? Užeikite į vidų, jis netrukus grįš.

OKTAVAS. Aš atėjau ne pas jį ir neužeisiu į vidų, nes bijau, kad jūs iškart mane išvarysit, vos tik aš pasakysiu, kas mane čia atvijo.

MARIANA. Tai galite nebesakyti ir nebegaišint manęs.

OKTAVAS. Negaliu nesakyti ir meldžiu jus: sustokite ir išklauskite. Žiaurioji Mariana! Jūsų akys sukėlė tiek skausmo ir jūsų žodžiai jo nesušvelnina. Ką padarė jums Čelijas?

MARIANA. Apie ką jūs kalbate? Ir kokį skausmą aš sukėliau?

OKTAVAS. Patį žiauriausią skausmą, nes nėra vilties jį pašalinti, patį baisiausią skausmą, nes jis pats save puoselėja ir stumia šalin išganingą taurę, kurią tiesia jam draugo ranka; skausmą, nuo kurio bąla lūpos, palietusios nuodus, saldesnius už ambroziją, kuris ašarų lietumi suminkština pačią kiečiausią širdį, nelyginant Kleopatros žemčiūgą; skausmą, kurio neįstengtų sušvelninti jokios kvaptys, jokia žmogiška išmintis, skausmą, kuris minta vėjo dvelkimu, nuvytusios rožės aromatu, dainos priedainiu ir kuris amžiais semiasi peno kančioms iš visa, kas jį supa, kaip bitė renka medų iš visų sodo krūmų.

MARIANA. Gal pasakytumėt, kuo tas skausmas vardu?

OKTAVAS. Tepasako jums tas, kuris vertas ištarti šį žodį. Tegul jūsų naktų svajonės, žali jūsų apelsinmedžiai, pavasaris jus jo išmoko; užsigėskite kokį vakarą jį atspėti – ir lūpos pakuždės jį jums. Nepatyręs to skausmo, nesužinosi ir jo vardo.

MARIANA. Negi jis toks pavojingas ištarti, toks baisiai užkrečiamas, jog surakina baime net savo užtarėją?

OKTAVAS. Negi jis toks malonus išgirsti, kad jūs taip jo prašote, pussesere? Jūs išmokėte jį, Čeliją.

MARIANA. Jeigu taip, tai visai to nenorėdama, man nepažįstami nei vienas, nei kitas.

OKTAVAS. Pažinkite juos drauge, ir niekad jos neskirkite, štai mano širdies troškimas.

MARIANA. Iš tikrųjų?

OKTAVAS. Čelijas geriausias mano draugas; jeigu norėčiau pažadinti jūmyse geismą, pasakyčiau, kad jis gražus kaip diena, jaunas, kilmingas, - ir nesumeluočiau, bet aš noriu tik jūsų užuojautos ir pasakysiu, kad jis niūrus kaip mirtis nuo tos dienos, kai jus pamatė.

MARIANA. Ar aš kalta, kad jis niūrus?

OKTAVAS. Ar jis kaltas, kad jūs graži? Jis vien tik apie jus galvoja; nerasdamas sau vietos vis suka ratus aplink šitą namą. Negi jūs niekad negirdėjot dainuojant po savo langais? Negi niekad vidurnaktį nesat pakėlusį šitų žaliuzių, nei šios užuolaidos?

MARIANA. Kas tik nori gali dainuoti vakarais, o šita aikštė priklauso visiems.

OKTAVAS. Ir kas tik nori gali jus mylėti, tik niekas negali jums to pasakyti. Kiek jums metų, Mariana?

MARIANA. Na ir klausimas! O jeigu man tik aštuoniolika, kas tuomet?

OKTAVAS. Vadinasi, jums dar liko penkeri ar šešeri metai būti mylimai, aštuoneri ar dešimt metų mylėti pačiai, o likusieji – melstis dievui.

MARIANA. Iš tiesų? Na ką gi! Tad negaišdama laiko aš myliu Klaudiją, jūsų pusbrolių, savo vyrą.

OKTAVAS. Mano pusbrolis ir jūsų vyras net ir drauge sudėti, visados bus tik pedantiškas kaimietis. Jūs visai nemylite Klaudijo.

MARIANA. Nei Čelijo, galite jam tai pasakyti.

OKTAVAS. Kodėl?

MARIANA. O kodėl man nemylėti Klaudijo? Jis mano vyras.

OKTAVAS. O kodėl jums nemylėti Čelijo? Jis jūsų meilužis.

MARIANA. Gal jūs man pasakysite, kodėl aš jūsų klausau? Sudie, sinjore Oktavai, šitas pokštas pernelyg užsitęsė.

ŠEŠTOJI SCENA

OKTAVAS, vienas

OKTAVAS. Dievaži! Dievaži! Jos nuostabios akys! A! Štai ir Klaudijas. Čia jau visai kas kita, kad neturiu jokio noro tęsti pokalbį su juo.

SEPTINTOJI SCENA

TIBIJA, KLAUDIJAS, OKTAVAS

KLAUDIJAS (*kreipdamasis į Tibiją*). Tu teisus...

OKTAVAS (*kreipdamasis į Klaudiją*). Labas vakaras, pusbroli.

KLAUDIJAS. Labas vakaras. (*kreipdamasis į Tibiją*) Tu teisus.

OKTAVAS. Pusbroli, labas vakaras.

KLAUDIJAS. Labas vakaras, labas vakaras.

AŠTUNTOJI SCENA

TIBIJA, KLAUDIJAS

KLAUDIJAS. Tu teisus, mano žmona – tyrumo lobis. Kaip čia tau dar pasakius? Na nepalenkiama dorybė.

TIBIJA. Jūs taip manote, sinjore?

KLAUDIJAS. Na, argi gali ji uždrausti dainuoti po savo langais? Nekantrumo požymiai, kuriuos ji parodo namie, tai jos charakterio padarinys. Pastebėjai, kaip jos motina, vos tik užsiminiau apie tai, iškart sutiko su manimi?

TIBIJA. Dėl ko?

KLAUDIJAS. Dėl to, kad dainuojama po jos langais.

TIBIJA. Dainuoti – nėra nusikaltimas, aš pats visą laiką nors niūniuojau.

KLAUDIJAS. Bet gerai dainuoti – sunku.

TIBIJA. Sunku jums ir man, kadangi gamta neapdovanojo mūsų balsu, ir todėl mes niekad jo nelavinome; bet pažvelkite, kaip puikiai su tuo susidoroja teatrų aktoriai.

KLAUDIJAS. Jie visą gyvenimą praleidžia scenoje.

TIBIJA. Kiek, jūsų nuomone, mokama per metus?..

KLAUDIJAS. Kam? Patarėjui?

TIBIJA. Ne, dainininkui.

KLAUDIJAS. Nežinau... Patarėjui moka trečdalį to, kiek gaunu aš; vyriausieji patarėjai uždirba du trečdalius.

TIBIJA. Jeigu aš būčiau mūsų miesto podesta, ir vedęs, o mano žmona turėtų meilužių, aš teisčiau juos pats.

KLAUDIJAS. Kiek metų katorgos tu jiems priteistum?

TIBIJA. Aš priteisčiau jiems mirties bausmę. Mirties nuosprendis – nuostabus dalykas, kai jį skaito garsiai.

KLAUDIJAS. Jį skaito ne podesta, o teismo sekretorius.

TIBIJA. Jūsų teismo sekretorius turi dailią žmoną.

KLAUDIJAS. Ne, dailią žmoną turi teismo pirmininkas. Aš vakar su jais vakarieniauau.

TIBIJA. Sekretorius irgi! Žudikas, kuris ateis šį vakar – sekretoriaus žmonos meilužis.

KLAUDIJAS. Koks žudikas?

TIBIJA. Tas, kurį jūs prašėte pakviesti.

KLAUDIJAS. Jam nebėra ko eiti po to, ką aš tau ką tik pasakiau.

TIBIJA. Apie ką?

KLAUDIJAS. Apie savo žmoną.

TIBIJA. O štai ir ji.

DEVINTOJI SCENA

TIBIJA, MARIANA, KLAUDIJAS

MARIANA. Žinote, kas nutiko, kol jūs vaikštinėjote nežinia kur? Mane aplankė jūsų pusbrolis.

KLAUDIJAS. Kas jis galėtų būti? Pasakykite man jo vardą.

MARIANA. Oktavas. Jis man sakė, kad jo draugas Čelijas mane myli. Kas tas Čelijas? Jūs jį pažįstate? Malonėkit neįsileisti į namus nei jo, nei Oktavo.

KLAUDIJAS. Aš jį pažįstu, jis mūsų kaimynės Hermijos sūnus. Ką jūs jį tai atsakėte?

MARIANA. Tai nesvarbu. Ar jūs suprantate, ką aš sakau? Liepkite savo tarnams neįsileisti nei šito žmogaus, nei jo draugo. Tikriausiai jie bus įkyrūs, ir aš norėčiau to išvengti.

DEŠIMTOJI SCENA

TIBIJA, KLAUDIJAS

KLAUDIJAS. Ką tu manai apie šitą avantiūrą, Tibija? Čia slypi kažkokia gudrybė.

TIBIJA. Jums taip atrodo, sinjore?

KLAUDIJAS. Kodėl ji nepanoro paaiškinti, ką atsakė? Sakyti, jog kažkas myli mano žmoną, - iš tiesų įžūlu, bet vertėtų žinoti ir atsakymą. Man kyla įtarimas, kad Hermijos sūnus tvarko visas tas gitaras.

TIBIJA. Uždrauskite abiemis įžengti į jūsų namus – kuo jie bus toliau, tuo geriau.

KLAUDIJAS. Palik spręsti man. Reikia apie tai pranešti uošvei.

TIBIJA. Sinjore, štai ir ji.

KLAUDIJAS. Kas? Mano uošvė?

TIBIJA. Ne, Hermija, mūsų kaimynė. Argi ne apie ją jūs ką tik kalbėjote?

KLAUDIJAS. Taip, aš sakiau, kad ji Čelijo motina, tikra teisybė, Tibija.

TIBIJA. Na, matote, sinjore, štai ji ir ateina su vienu, dviem, trim tarnais; ji verta pagarbos moteris.

KLAUDIJAS. Taip, ji turi nemaža turto.

TIBIJA. Girdėjau dar, kad ji labai dorovinga. Vertėtų ją pakalbinti, sinjore?

KLAUDIJAS. Pablūdai? Motiną jaunuolio, kurį galbūt aš būsiu priverstas nudurti šįvakar! Jo tikrą motiną! Fui, Tibija! Kur dingio tavo padorumas? Eikš, eime į vidų.

VIENUOLIKTOJI SCENA

MALVOLIJAS, HERMIJA, DU TARNAI

HERMIJA. Ar viskas padaryta, kaip aš liepiau? Muzikantai pakviesti?

MALVOLIJAS. Taip, sinjora, vakare jie bus jūsų paslaugoms, ar veikiu...

HERMIJA. Ką tai reiškia? Ar viskas paruošta vakarienei, kaip aš nurodžiau? Pasakykite mano sūnui, kad aš apgailestauju su juo nepasimačiusi. Kada gi jis išėjo?

MALVOLIJAS. Kad galėtų išeiti, jis, visų pirma, turėjo grįžti. Jis nenakvojo namie.

HERMIJA. Jūs pats nežinote, ką kalbate. Vakar jis su manim vakarieniavo ir atlydėjo mane namo. Ar paveikslas, kurį aš šįryt pirkau, nuneštas į jo kabinetą?

MALVOLIJAS. Jeigu būtų gyvas jo tėvas, šitaip nebūtų. (*Į šalį*) Na, ar nepasakytum, kad mūsų šeimininkei aštuoniolika metų, ir kad ji laukia savo palydovo?

HERMIJA. Bet, kol gyva jo motina, yra šitaip, Mavolijau. Kas jums liepė sekti, kaip jis elgiasi? Įsiminkite: kad man Čelijas nematytų piktų veidų ir negirdėtų jūsų priekaištų, arba, dievaži, jūsų čia nė kojos nebus.

MALVOLIJAS. Aš nepriekaištauju, ir mano veidas visai ne piktas. Jūs klausiate, kada išėjo mano šeimnininkas, ir aš jums atsakau, kad jis nebuvo grįžęs. Nuo tada, kai ta meilė jam neišeina iš galvos, namuose jis retas svečias.

HERMIJA. Kodėl Čelijo knygos nugultos dulkių? Kodėl netvarkingai sustumdyti jo baldai? Kodėl man pačiai reikia visur kištis, kad mano sūnaus namai atrodytų padoriai? Jūs puikiai matote tai, kas jūsų neliečia, o savo darbą atliekate atsainiai ir suverčiate jį kitiems! Eikit, ir mažiau malkit liežuvui.

DVYLIKTOJI SCENA

HERMIJA, ČELIJAS

HERMIJA. Na, mielas mano berniuk, kokie malonumai laukia jūsų šiandieną?

Pastaba: trūksta 25-ojo pjesės lapo

ČELIJAS. Tik jūs neverksite, papasakokit man apie tai, mama; aš noriu žinoti visas smulkmenas.

HERMIJA. Ak! Kam, mano berniuk? Kokia liūdna tavo užgaida.

ČELIJAS. Aš jus maldauju, ir klausau jūsų.

HERMIJA. Jūs to norite? Tuomet jūsų tėvas dar nebuvo manęs matęs. Kaip mūsų šeimos giminaitis, jis apsiėmė pabūti tarpininku ir prašyti mano rankos jaunajam Orsiniui, kuris norėjo mane vesti. Jūsų senelis priėmė jį taip, kaip derėjo, ir jis suartėjo su mumis. Orsinis buvo puiki partija, ir vis dėlto, aš jam atsakiau. Jūsų tėvas, tarpininkaudamas, užmušė mano širdį ir tą

menką meilės krislelį, kurį jo draugas įkvėpė man, uoliai asistuos du mėnesius. Aš nė neįtariau, kaip aistringai jis mane mylėjo. Kai jam buvo perduotas mano atsakymas, jis krito be sąmonės į jūsų tėvo glėbį. Tačiau išsiskyrimas, ilga kelionė, į kurią jis tuomet leidosi, ir kurioje daug pasipelnė, turėjo išsklaidyti Orsinio sielvartą. Jūsų tėvas susikeitė su juo rolėmis ir paprašė sau to, ko negalėjo iškovoti Orsiniui. Aš jį nuoširdžiai mylėjau, o pagarba, kurią jis įkvėpė mano šeimai, neleido man dvejoti. Vedybos buvo nutartos tą pačią dieną, o po kelių savaitių mums atsivėrė bažnyčios durys. Tuo metu grįžo Orsinis. Jis atėjo pas jūsų tėvą, apipylė jį priekaištais, esą, tik jis kaltas, kad aš jam atsakiusi. „Beje, - pridūrė jis, - jeigu jūs geidėte mano pražūties, jūsų troškimas bus patenkintas“. Išsigandęs šitų jo žodžių, jūsų tėvas atbėgo pas mano tėvą, paprašė jį paliudyti visą teisybę ir atverti Orsiniui akis. Deja! Buvo jau per vėlu: nelaimingas jaunuolis buvo rastas savo kambaryje su špaga persmeigta krūtine.

ČELIJAS. Taip jis baigė savo dienas?

HERMIJA. Taip, labai žiauriai.

ČELIJAS. Ne, mama, mirtis, kuri išgelbsti nuo beviltiškos meilės, visai nežiauri. Man gaila tik vieno, - kad jis manė esąs apgautas savo draugo.

HERMIJA. Kas jums, Čelijau? Jūs nususukote.

ČELIJAS. Ir jūs susijaudinote, mama. Ak! Aš matau, kad šis pasakojimas per brangiai jums atsiėjo. Be reikalo aš prašiau.

HERMIJA. Nė negalvokit apie mano sielvartą, tai tik prisiminimai. Jūsų sielvartas jaudina mane kur kas labiau. Jeigu jūs nekovosite su juo, jis ilgai gyvuos jūsų širdyje. Aš neprašau, kad jūs man jį išpažintumėt, bet aš jį matau; o kadangi jūs užjaučiate mane, tai pamėginkim nuo jo apsiginti. Stenkimės gyventi, mano berniuk, ir linksmai žvelgti drauge: aš – į praeitį, jūs – į ateitį. Eime, Čelijau, duokite man ranką.

ANTRAS VEIKSMAS

PIRMOJI SCENA

PIPAS, OKTAVAS

OKTAVAS. Jūs sakote, kad jie išsižada savo ketinimo?

PIPAS. Ak! Vargšas jaunuolis! Jo meilei nėra ribų! Aš beveik linkęs manyti, kad jis nepasitiki manim, ir visais aplinkiniais.

OKTAVAS. Ne, dievaži, aš to neišsižadėsiu. Aš ir pats jaučiuosi nelyginant Mariana, ir būti užsispyrusiam savotiškai smagu. Dedu galvą, kad Čelijui pasiseks.

PIPAS. Jūs veikssite prieš jo valią?

OKTAVAS. Taip, veikčiau, kaip to reikalauja mano valia, jo valios vyresnioji sesuo, ir pasiųsčiau po velnių sinjorą Klaudiją, podestą, kurio nekenčiu, kurį niekinu, ir kuris man šlykštus nuo galvos iki kojų.

PIPAS. Tuomet pats ir atsakykite jam, štai jis ateina, o aš jau nebesikišu į tuos reikalus.

ANTROJI SCENA

OKTAVAS, ČELIJAS

OKTAVAS. Kaip, Čelijau, tu pasitrauki iš žaidimo?

ČELIJAS. O ką, tavo nuomone, man daryti?

OKTAVAS. Tu manim nepasitiki? Visas išbalęs kaip drobė. Iš kur tu eini?

ČELIJAS. Buvau pas motiną.

OKTAVAS. Kodėl taip nuliūdęs?

ČELIJAS. Nežinau. Atleisk, atleisk man, daryk, ką nori, eik pas Marianą, pasakyk jai, kad apgaulė man tolygu mirčiai, ir kad mano gyvybė – jos rankose.

OKTAVAS. Kokio galo tu paistai apie mirtį! Kas tau šovė į galvą?

ČELIJAS. Mano drauge, ji stovi man akyse.

OKTAVAS. Mirtis?

ČELIJAS. Taip, Meilė ir Mirtis.

OKTAVAS. Kaip tat suprasti?

ČELIJAS. Meilė ir Mirtis, Oktavai, susikibusios už rankų: viena yra šaltinis didžiausios laimės, kokią tik gali sutikti žemėje žmogus, kita padaro galą visoms kančioms, visoms nelaimėms.

OKTAVAS. Tu laikai knygą?

ČELIJAS. Taip, ir tikriausiai tu jos neskaitei.

OKTAVAS. Tikriausiai. Mat, kai perskaitai vieną, reikia skaityti ir visas kitas.

ČELIJAS (*skaito*). „Nuoširdžiai patyrusi gilų meilės jausmą, širdis drauge patiria lyg kokį nuovargį bei alpulį, kurie pažadina joje norą mirti. Kodėl? Nežinau“²

OKTAVAS. Aš irgi.

ČELIJAS (*skaito*). „Gal tai pirmosios meilės poveikis, gal šitoji neaprėpiama dykuma, kur mes esame, gąsdina mylinčiojo žvilgsnį, gal jam atrodo, kas šioje žemėje nebeįmanoma gyventi, jei negali joje rasti naujos, nepakartojamos, beribės laimės, kurią atvėrė jam jo širdis“.

OKTAVAS. Ak štai kaip, bet ant ko gi tu širsti?

ČELIJAS (*skaito*). „Valstietis, nieko neišmanantis stačiokas, amatininkas, drovi mergina, šiaip jau sudrebanti vien nuo minties apie mirtį, pamilusi išdrįsta žvelgti į kapą“. Oktavai, mirtis veda mus į Dievą, ir kai aš galvoju apie tai, man linksta keliai. Labanakt, mano brangus drauge.

OKTAVAS. Kur tu eini?

ČELIJAS. Turiu reikalų mieste šįvakar, sudie, daryk, ką nori.

OKTAVAS. Tu atrodai taip, tarsi eitum skandintis. Beje, toji mirtis, apie kurią tu kalbi, argi tu jos bijai?

---

² Čia ir toliau D. Leopardžio tekstas

ČELIJAS. Ak! Kad aš būčiau galėjęs pelnyti garbę turnyruose ir kautynėse! Kad man būtų buvę leista nešioti Marianos spalvas ir nudažyti jas savo krauju! Kad aš būčiau galėjęs nurungti kokį varžovą, mesti iššūkį visai kariaunai! Kad aš būčiau galėjęs paaukoti jai savo gyvybę! Aš moku veikti, bet nemoku kalbėti. Mano liežuvis nepasitarnauja mano širdžiai, ir aš numirsiu nesuprastas, kaip nebylys kalėjime.

OKTAVAS. Ką tu paistai, Čelijau? Pasaulyje yra kitų Marianų, pavakarieniaukim drauge ir pasišaipykim iš šitos Marianos.

ČELIJAS. Sudie, sudie, aš nebegaliu delsti. Pasimatysim rytoj, mano drauge.

TREČIOJI SCENA

OKTAVAS (*vienas*). Na, paklausyk, Čelijau! Mes tau surasim kitą Marianą, švelnią, romią, kaip ériukas. Iš tiesų, koks jis keistuolis! Tegu, aš nesitrauksiu. Aš kaip tas lošėjas, kuris meta kortas už kitą, kuriam nesiseka: užuot pasitraukęs, jis veikiau paskandins geriausią savo draugą, ir svetimi pralošti pinigai jaistrina jį šimtą kartų daugiau, negu tai padarytų jo paties bankrotas. Ak, štai pasirodė Mariana. Tikriausiai ji eina į vakarines pamaldas. Ji iš lėto artinasi.

KETVIRTOJI SCENA

OKTAVAS, MARIANA

OKTAVAS. Gražioji Mariana, jūs galėsite ramiai miegoti. Čelijo širdis priklauso kitai, ir jau ne po jūsų langais jis gros serenadas.

MARIANA. Kaip gaila! Ir kokia baisi nelaimė, kada aš negalėjau atsakyti į tokią meilę! Matyt, pats likimas yra prieš mane! Juk aš ką tik ketinau jį pamilti.

OKTAVAS. Iš tikro?

MARIANA. Taip, prisiekiu savo širdimi, šįvakar, arba rytoj ryte, vėliausiai sekmadienį. Kam gi nebūtų pavykę, su tokiu pasiuntiniu kaip jūs? Reikia manyti, jo aistra man buvo kažkas panašaus į kinų ar arabų kalbą, jeigu jai prireikė vertėjo, ir ji negalėjo išsiliesti pati.

OKTAVAS. Šaipykitės, šaipykitės, mes jūsų jau nebijome.

MARIANA. O gal ta meilė buvo dar tik vargšas kūdikėlis, ir jūs, tokia išmintinga auklė, jį bevedžiodama, leidote jam pargriūti.

OKTAVAS. Išmintinga auklė pasitenkino tuo, kad davė jam atsigerti ypatingo pieno, kuriuo jūsų auklė tikriausiai dosniai girdydavo jus; jis dar nenuodžiūvo nuo jūsų lūpų ir sunkiasi į visas jūsų kalbas.

MARIANA. Kaip vadinasi tas nuostabūs pienas?

OKTAVAS. Abejingumas. Jūs nemokate nei mylėti, nei nekęsti ir esate panaši į Bengalijos rožes – be spyglių ir be kvapo.

MARIANA. Gerai pasakyta. Ar iš anksto sugalvojote šitą palyginimą? Jeigu jūs nesudeginatė savo prakalbų juodraščių, meldžiu, atiduokit juos man, aš išmokysiu jų savo papūgą.

OKTAVAS. Nežinau, dėl ko jūs įsižeidėt? Gėlė be kvapo, nemažiau graži, priešingai, tokias gėles dievas sutvėrė visų gražiausias. Ir tą dieną, kai nelyginant naujų laikų Galantėja jūs pavirsite marmuru kurioje nors bažnyčioje, beliks tik jūsų žavingai statulai surasti garbingą nišą sienoje; man rodos, čia jūs neturėtumėt skųstis.

MARIANA. Brangusis pusbroli, negi jums nekelia gailės moterų dalia? Na, tik pažvelkite, kas man nutiko: likimas lėmė, kad Čelijas mane pamilo, ar įsivaizduoja mylįs; tas Čelijas pasisako apie tai savo draugams, o tie draugai, grasindami mirties bausme, savo ruožtu reikalauja, kad aš pamilčiau jį. Neapolio jaunimas teikiasi jūsų asmenyje pas mane atsiųsti garbingą įgaliotinį, kuriam pavesta pranešti, kad aš privalau Pamilti minėtąjį sinjorą Čeliją per savaitę. Gerai pagalvokite. Argi ne niekinga toji moteris, kuri iškart sutinka su nurodyta vieta ir valanda, su tokiu pasiūlymu? Argi nebus ji šmeižiama, ar nebadys jos pirštais, ar nekaišios jos vardo į visas užstalės dainuškas? Jeigu, priešingai, ji atsakys, tai ar atsiras tokia baidyklė, su kuria galima būtų ją palyginti? Ar atsiras šaltesnė už ją statula? Ir vyriškis, ją užkalbinęs, išdrįsęs ją sustabdyti vidurį aikštės, einančią į pamaldas, neturi teisės jai pareikšti: jūs Bengalijos rožė, be spyglių ir be kvapo.

OKTAVAS. Pussesere, pussesere, nerūstaukit!

MARIANA. Ar nejuokinga kalbėti apie padorumą ir ištikimybės priesaiką? Apie merginos išsiauklėjimą ir išdidžią širdį, kuriai atrodė, kad ji šio to verta, ar ne juokinga kalbėti apie tai, kad

prieš paleidžiant vėjais brangaus žiedo žiedadulkes, reikia, kad jo taurelę nuplautų ašaros, sužildytų keli saulės spinduliai, pravertų švelni ranka? (Ir kuri, norėdama pelnyti kitų pagarbą, pirmiausia pradeda pati save gerbti). Ar visa tai ne sapnas, ne muilo burbulas, kuris nuo pirmo pasitaikiusio dabitos atodūσιο turi sprogti?

OKTAVAS. Jūs klystate, taip manydama apie mane ir apie Čeliją.

MARIANA. Ir išvis, kas yra moteris? Akimirkos užgaida, dūžtanti taurė su slypinčiu joje rasos lašeliu, kurią pakelia prie lūpų ir nusviedžia per petį, tuščia šmėkla, tariamai mylima tik todėl, kad malonu pasakyti: aš myliu. Moteris – tai pramoga! Ją sutikus, verta pasakyti: „Štai eina graži fantazija!“? Ir ar nebūtų tik paikšelis tas, kuris nuleidęs prieš ją akis, tyliai sau pakuždėtų: „Štai, galbūt, mano gyvenimo laimė“, ir nedrįstų jos užkalbinti? *(Ji išeina)*

PENKTOJI SCENA

OKTAVAS, paskui SMUKLĖS TARNAS

OKTAVAS. Tra-lia-lia, lia-lia! Nieko sau bobelė! *(Šūkteli smuklininką)* Ei! Ar yra čia kas? *(Kreipdamasis į tarną, išėjusį iš smuklės)* Atneškite man čionai, į šią pavėsinę, kokį buteliuką.

TARNAS. Ko tik pageidausite, jūsų šviesybe. Gal atnešti Lakrima Kristi?

OKTAVAS. Gerai, gerai *(Kažką rašo pieštuku)* Nueikite paieškoti aplinkinėse gatvėse sinjoro Čelijo, jis vilki tamsų apsiaustą ir dar tamsesnę liemenę. Pasakykite jam, kad jo draugas vienišas geria čia Lakrimą Kristį. O paskui nueikite į didžiąją aikštę ir perduokite šitai nuo manęs *(Duoda jam vieną iš savo užrašų lentelių)* tokiai Rozalindai, ji raudonplaukė ir visuomet stypso prie savo lango.

ŠEŠTOJI SCENA

OKTAVAS, paskui KLAUDIJAS, TIBIJA

OKTAVAS (*vienas*). Nesuprantu, kas taip gniaužia man gerklę, aš rūškanas kaip laidotuvių procesija, rytas po šventės. Reiktų čia papietauti. Diena jau slenka vakarop. Din! Din! Kokios liūdnos tos vakarinės pamaldos! Ar tik nesuėmė manęs miegas? Jaučiuosi visiškai suakmenėjęs.

Jeina KLAUDIJAS ir TIBIJA.

Ak! Pusbroli Klaudijau, jūs prašmatnus teisėjas! Kur jūs taip skubate?

KLAUDIJAS. Ką jūs norite pasakyti, sinjore Oktavai?

OKTAVAS. Noriu pasakyti, kad jūs esate nuostabių formų podesta.

KLAUDIJAS. Kalbos ar kūno formų?

OKTAVAS. Kalbos, kalbos. Jūsų toga – labai iškalbinga, o jūsų rankos – nelyginant su žavūs skliaustai.

KLAUDIJAS. Beje, sinjorai, ar tik nenusvilote pirštų į mano durų plaktuką?

OKTAVAS. Kokiu būdu, mokslingasis pusbroli?

KLAUDIJAS. Kai norėjote juo pasibelsti, klastingasis pusbroli.

OKTAVAS. Galiu drąsiai pridurti – gerbiąs tavo durų plaktuką, Klaudijau; bet tu gali jį nudažyti, aš tikrai nesusitepsiu į jį pirštų.

KLAUDIJAS. Kokiu būdu, pašaipusis pusbroli?

OKTAVAS. Aš niekad juo nebelsiu, kandusis pusbroli.

KLAUDIJAS. Ir visgi, jums teko juo pabelsti, jeigu mano žmona liepė tarnams užtrenkti jums prieš nosį duris pirmai progai pasitaikius.

OKTAVAS. Tavo akiniai trumparegiai, maloningasis teisėjau, tu ne tam perdavei komplimentą.

KLAUDIJAS. Mano akiniai puikūs, neieškąs žodžio kišenėje pusbroli. Argi tu neprisipažinai mylįs mano žmoną?

OKTAVAS. Kokia dingstimi, įžvalgusis pareigūne?

KLAUDIJAS. Pasiūstas savo draugo Čelijo, paslaugusis tarpininke; nelaimei aš viską girdėjau.

OKTAVAS. Kieno ausimis, nepaperkamasis sekretoriau?

KLAUDIJAS. Savo žmonos, kuri man viską papasakojo, brangusis dabita.

OKTAVAS. Taip jau viską ir papasakojo, dievinamasis vyre? Nieko nepaliko toje žavioje auselėje?

KLAUDIJAS. Ten liko jos atsakymas, žavusis smuklių lankytoju, kurį esu įpareigotas tau perduoti.

OKTAVAS. Nesu įpareigotas jo išklaudyti, brangusis protokole.

KLAUDIJAS. Tuomet mano durys asmeniškai jį tau perduos, malonusis ruletės mylėtoju, jei tu sugalvosi kreiptis į jas patarimo.

OKTAVAS. Man tai, mažiausiai rūpi, brangusis mirties nuosprendi; aš gyvensiu laimingas ir be to.

KLAUDIJAS. Gyvuok be rūpesčių, brangusis lošimų kauliuke! Linkiu tau viso geriausio. *(Jiedu su Tibija išeina)*

OKTAVAS. Nesisielok dėl to, brangusis kalėjimo skląsti. Ir miegok ramiai, kaip per teismo posėdį.

SEPTINTOJI SCENA

OKTAVAS, TARNAS

TARNAS. Sinjore, rudaplaukė panelė nestypso prie lango, ji negali ateiti jūsų kviečiama.

OKTAVAS. Suk ją velniai, ir tave drauge su ja.

TARNAS. Ir sinjoro su tamsiu apsiaustu taip pat nėra aplinkinėse gatvėse, bet aš sutikau jo tarną, kuriam liepiau jį suieškoti. *(Sugrįžta į smuklę)*

OKTAVAS. Po perkūnais visą pasaulį! Nejaugi šiandien man lemta vakarieniauti vienam? Naktis atskuodžia šuoliais. Ką gi po velnių man daryti? (*Tarnas atneša vyno butelį ir taure, pastato juos ant stalo ir grįžta į smuklę*) Puiku, puiku, šitai man tinka! (*Jis atsisėda ir įsipila vyno*) Aš sugebėsiu paskandinti savo liūdesį šitame vyne, ar bent jau šitą vyną savo liūdesy. O! Vakarinės pamaldos baigėsi. Štai ateina Mariana.

AŠTUNTOJI SCENA

OKTAVAS sėdi, MARIANA

MARIANA. Vis dar čia, sinjore Oktavai, ir jau prie stalo? Liūdnoka pasigerti vienam?

OKTAVAS. Visi mane paliko. Laukiu, kol man akyse ims dvejetainis, tada iš manęs vieno bus du.

MARIANA. Kaip! Nė vieno draugo, nė vienos meilužės, nė vieno žmogaus, kuris palengvintų jums šią sunkią naštą – vienatvę?

OKTAVAS. Pasakyt jums, ką sumaniau? Aš pasikviečiau tokią Rozalindą, savo draugužę, bet ji kažkur pietauja, kaip didelė dama.

MARIANA. Žinoma. Tai labai apmaudu, ir jūsų širdyje tikriausiai – klaiki tuštuma.

OKTAVAS. Negaliu apsaityti, kokia tuštuma. Veltui stengiuosi ja pasidalinti su šia taure. Bažnyčios varpai apkurtino mane visam vakarui.

MARIANA. Sakykite man, pusbroli, ar šitas vynas, kurį geriate, ne po penkiolika su už butelį?

OKTAVAS. Nesišaipykite, tai Lakrima Kristi, nei daugiau, nei mažiau, ir jis puikus. Nesišaipykite, tai paties Kristaus ašaros.

MARIANA. Stebiuosi, kaip jūs negeriate vyno po penkiolika su, išgerkite, meldžiu jus.

OKTAVAS. Atleiskite, kodėl turėčiau išgerti?

MARIANA. Paragaukite, aš esu tikra, kad jis niekuo nesiskiria nuo šito.

OKTAVAS. Skirtumas tarp jų didžiulis – kaip tarp saulės ir žibinto.

MARIANA. Ne, sakau gi jums, jie vienodi.

OKTAVAS. Sergėk viešpatie! Jūs iš manęs šaipotės?

MARIANA. Jums atrodo, kad jie smarkiai skiriasi?

OKTAVAS. Žinoma.

MARIANA. Aš maniau, kad vynas, kaip ir moterys. Argi moteris nėra brangi vaza, užantspauduota kaip šis šlifuo to stiklo butelis? Argi ji nėra sukaupusi savy svaigulio, žemo ar dieviško, nelygu jos stiprumas ir vertė. Argi tarp moterų nėra panašių į prasčiokų vyną ir į Kristaus ašaras? Ko verta jūsų širdis, jei klauso jūsų lūpų? Jūs negertumėte vyno, kurį geria prasčiokai, bet mylite moteris, kurias jie myli. Tauri ir poetiška šio auksu žibančio butelio gaiva, tie nuostabūs syvai, sufermentuoti Vezuvijaus lavos ir kaitrios saulės, nuves jus svirduliuojantį ir nukeipusį į kurtizanės glėbį; bet gerti paprastą vyną jums gėda; nuo jo jus pykina. Ak! Jūsų lūpos išrankios, bet širdis jums svaigsta nuo pigių dalykų! Labanakt, pusbroli, linkiu, kad Rozalinda ateitų jus paguosti!

OKTAVAS. Tik pora žodžių, Mariana, malonėkit išklaudyti. Mano atsakymas bus trumpas. Kaip jums atrodo, kiek laiko reikia meilintis šitam buteliui, kad užsitarnautum jo palankumą? Jis sklidas dieviškos, kaip jūs pasakėte, gaivos, ir prasčiokų vynas panašus į ją tiek, kiek valstietis panašus į savo poną. Tačiau pažvelkite, koks jis nuolankus! Pakako vieno žodžio, kad jis išeitų iš rūšio; dar nenusipurtęs dulkių, jis pabėgo iš ten, kad padovanotų man keletą užsimiršimo akimirkų ir numirtų! Skaistus jo vainikas parausvintas kvapnaus vaško, sutrupėjo akimirksniu, aš vos jo neištraukiau ligi pat dugno, prigludęs prie jo aistringų pirmuoju bučiniu.

MARIANA. Jūs įsitikinęs, kad toji gaiva verta daugiau? Jei taip ją mylite, ar leistumėtės į vulkano žiotis, kad sužinotumėt jos receptą?

OKTAVAS. Ji verta to, ko verta. Dievas nepaslėpė jos šaltinio nepasiekiamos uolos viršūnėje, ar kokio urvo gelmėje, o išbarstė ją auksinėmis kekėmis ant mūsų spindinčių šlaitų. Ji iš tiesų reta ir brangi, bet prieinama. Ji nesislepia nuo saulės spindulių ir bičių bei širšių spiečiai dūzgia aplink ją nuo ryto iki vakaro. Troškulio kankinamas keleivis gali pailsėti po žaliom jos šakom, niekad ji nekankindavo jo, niekad neatsakydavo jam švelnių ašarų, kurių kupina jos širdis. Ak! Mariana! Grožis – lemtinga dovana. Dorumas, kuriuo jis didžiuojasi – šykštumo sesuo, ir viešpats veikiau atleis jam silpnybes, negu žiaurumą. Labanakt, pussesere, linkiu, kad Čelijas jus užmirštų! (*Jis įeina į smuklę*)

AŠTUNTOJI SCENA

Gatvė. ČELIJAS, ČIUTA

ČIUTA. Sinjore Čelijau, nepasitikėkite Oktavu. Ar jis nesakė jums, kad gražioji Mariana uždarė jam savo duris?

ČELIJAS. Na jau. Kodėl turėčiau juo nepasitikėti?

ČIUTA. Ką tik eidama gatve, mačiau juos kalbantis pavėsinėje.

ČELIJAS. Kas čia nuostabaus? Jis patykojo ją ir pasinaudojo palankia dingstimi, kad pakalbėtų apie mane.

ČIUTA. Aš noriu pasakyti, kad jie kalbėjosi draugiškai ir kaip žmonės, kurie puikiai sutaria.

ČELIJAS. Tu tikra tuo, Čiuta? Tuomet aš laimingiausias pasaulyje žmogus: jis rimtai ėmėsi mano reikalo.

ČIUTA. Tepadedu jums dangus! (*Išeina*)

DEVINTOJI SCENA

KLAUDIJAS, MARIANA

KLAUDIJAS. Jūs manote, kad aš tik kaliausė, ir gyvenu pasaulyje tik tam, kad baidyčiau paukščius?

MARIANA. Kaip šovė jums į galvą tokia grakšti mintis?

KLAUDIJAS. Jūs manote, kad toks garbingas žmogus kaip aš, nežino žodžių vertės ir kad jį galima mulkinti kaip cirko šokėją?

MARIANA. Ant ko jūs dabar širstate?

KLAUDIJAS. Manote, aš negirdėjau jūsų pačios žodžių: „Jeigu šitas žmogus ar jo draugas pasirodys prie mano durų, tegu jas užtrenkia jam prieš nosį!“ O dabar jūs meiliai šnekučiuojatės su tuo žmogum pavėsinėje ir manote, kad man tas patinka!

MARIANA. Jūs matėte mane pavėsinėje?

KLAUDIJAS. Taip, taip, štai šitomis akimis, smuklės pavėsinėje. Smuklės pavėsinė toli gražu ne vieta pasikalbėjimams aukšto pareigūno žmonai, ir nėra prasmės reikalauti užtrenkti savo duris, kai nesigėdijai mielai šnekučiuotis gatvėje.

MARIANA. Nuo kada man uždrausta kalbėtis su jūsų giminaičiu?

KLAUDIJAS. Kai tas mano giminaitis yra jūsų meilužis, būtų geriau susilaikyti.

MARIANA. Oktavas – mano meilužis! Jums galvoj negera? Per visą savo gyvenimą jis nėra kam nors meilinęsis.

KLAUDIJAS. Jis ydingo būdo ir neišlenda iš lošimo namų.

MARIANA. Juo mažiau pagrindo laikyti jį „mano meilužiu“, kaip jūs labai maloniai pasakėte. Man patinka kalbėtis su Oktavu smuklės pavėsinėje.

KLAUDIJAS. Nestumkite manęs savo akibrokštais į kraštutinumą ir galvokite, ką darote.

MARIANA. Į kokį kraštutinumą jūs norite būti įstumtas? Įdomu, kam jūs ryžtumėtės.

KLAUDIJAS. Aš uždrausčiau jums su juo matytis ir kalbėtis savo namuose, kieno nors kito namuose, ar gatvėje.

MARIANA. Ak! Ak! Tik pamanykit, kas per naujienos! Oktavas toks pat mano giminaitis, kaip ir jūsų; aš kalbėsiuos su juo kada tik užsigeisiu, gatvėje, ar kur kitur, ir netgi mūsų namuose, jeigu jis panorės čia ateiti.

KLAUDIJAS. Įsiminkite savo paskutinius žodžius. Aš pasirūpinsiu, kad jūs būtumėt pavyzdingai nubausta, jei pasipriešinsite mano valiai.

MARIANA. Susitarkite su mintimi, kad aš nesipriešinsiu savo valiai, ir rūpinkitės kuo tik norit, man tas visiškai vis vien.

KLAUDIJAS. Mariana, baikime šitą pokalbį. Arba jums teks suprasti, kaip nepadoru stoviniuoti pavėsinėje, arba jūs priversite mane imtis smurto, nesiderinančio su mano padėtimi.

DEŠIMTOJI SCENA

MARIANA (*viena*). Ei! Ar yra čia kas! (*Įeinančiam tarnui*) Matote ten, aname name jaunuolį, sėdintį prie stalo? Nueikite, ir pasakykite jam, kad aš noriu su juo pasikalbėti, ir kad jis malonėtų ateiti čionai. (*Tarnas įeina į smuklę*) Na ir naujienos! Kuo mane laiko? Kas čia bloga? Ir atrodau gi aš šiandieną! Kokia baisi suknelė! Ką tai reiškia? Jūs priversite mane imtis smurto! Kokio smurto? O, kad čia būtų mano motina. Bet ne! Ji iškart sutinka su viskuo, ką jis pasako. Norėčiau ką nors prilupti. Iš tiesų, kokia aš kvaiša! Ak! Štai viskas ir prasideda? Aš jau buvau įspėta, žinojau, aš laukiau to! Kantrybės, kantrybės! Jis rengia man bausmę! Kažin, kokią? Labai norėčiau sužinoti, ką jis sumanė.

VIENUOLIKTOJI SCENA

OKTAVAS, MARIANA

MARIANA. Prieikite, Oktavai, turiu su jumis pasikalbėti. Aš apmąsčiau tai, ką jūs šnekėjote man apie savo draugą Čeliją. Pasakykite, kodėl jis nepaaiškina man visko pats?

OKTAVAS. Ogi paprasčiausiai: jis rašė jums, o jūs plėšėte jo laiškus, jis pasiuntė pas jus žmogų, o jūs neleidote jam kalbėti, jis rengdavo jums koncertus, - jūs palikdavote jį gatvėje. Taigi, jis prarado bet kokią viltį, kitaip ir būti juk negalėjo.

MARIANA. Vadinasi, jis nutarė kreiptis į jus?

OKTAVAS. Taip.

MARIANA. Na, tai papasakokit man apie jį.

OKTAVAS. Iš tikrųjų?

MARIANA. Taip, taip, iš tikrųjų, aš klausau jūsų.

OKTAVAS. Jūs juokaujate.

MARIANA. Koks jūs apgailėtinas advokatas. Kalbėkit, negi svarbu, juokauju aš ar ne.

OKTAVAS. O kodėl jūs dairotės į šalis? Jūs rūstaujate, iš tiesų.

MARIANA. Aš noriu būt madinga, Oktavai, aš noriu susirasti meilužį ar bent galantišką kavalierių. Juk rodos, taip tat vadinama? Jeigu aš teisingai jus supratau, argi ką tik jūs neprikišote man, kalbėdamas apie tą butelį, jog aš deduosi pernelyg rūsti ir nutolinu nuo savęs tuos, kurie mane myli? Gerai, aš sutinku juos išklaudyti. Man grasinama, aš įžeidinėjama, bet pasakykit, ar aš to nusipelniau?

OKTAVAS. Ne, žinoma ne, toli gražu.

MARIANA. Aš nemoku nei meluoti, nei apgaudinėti, ir kaip tik dėl to nenoriu būti varžoma, antra vertus, kuri moteris Italijoje neturi garbintojų, suokiančių jai apie meilę. Ir dėl to niekas jų nekaltina ir nejtaria meluojant. Jūs sakote, kad man rengiami koncertai, ir kad aš palieku žmones gatvėje? Ką gi! Aš ir toliau paliksiu juos gatvėje, bet mano žaliuzės bus pakeltos, aš stovėsiu prie lango ir jų klausysiuos.

OKTAVAS. Galiu pakartoti tai Čelijui?..

MARIANA. Čelijui, ar kuriam kitam, man vis vien! Ką jūs man patarsite, Oktavai? Matot, aš jumis pasitikiu. Ką gi! Jūs tylite? Sakau jums, kad aš to noriu. Taip, aš noriu, kad šiandien pat vakare pagrotų serenadą, ir aš mielai jos klausysiuos. Man labai įdomu, ar bus man tatai uždrausta. (*Paduoda jam kaspinę nuo savo suknelės*) Štai mano kaspinas – tegrąžina man jį tas, kurį jūs išrinksite.

OKTAVAS. Mariana! Kad ir kokia būtų priežastis, nulėmusi jūsų malonę, jeigu jūs sutikote mane išklaudyti, dėl dievo, lukterkit dar valandėlę, leiskit man tarti jums žodį.

MARIANA. Ką jūs norite man pasakyti?

OKTAVAS. Jeigu yra pasaulyje žmogus, vertas jus suprasti, vertas gyventi ir mirti dėl jūsų, tas žmogus – Čelijas. Aš menkas žmogelis ir suprantu, kad aistra, kurią jums čia aukštinu, patikėta prastam tarpininkui. Ak! Kad jūs žinotumėt, ant kokio švento altoriaus jūs esat garbinama kaip deivė! Jūs tokia graži, tokia jauna, dar tokia tyra, atiduota suvaikėjusiam, beširdžiam iš prigimties seniui. Kad jūs žinotumėte, kokie laimės lobiai glūdi jumyse, jame! Šitoje gaivioje jaunystės aušroje, šituose dieviškuose gyvenimo rasos lašuose, šitame pirmame sielų – dvynių akorde! Aš nekalbu jums apie jo sielvartą, apie tą švelnų ir ramų liūdesį, kurio neužgniaužė jūsų atšiaurumas ir nuo kurio jis mirtų netaręs nė žodžio! Taip, Mariana, jis nuo jo mirs. Ką galėčiau jums pasakyti? Ką man išgalvoti, kad suteikčiau galios savo žodžiams, kuriems jos stinga? Aš nemoku meilės kalbos. Pažvelkite į savo sielą; ji jums pasakys, kas dedasi jo sieloje. Ar yra tokia jėga, kuri gebėtų jus sujaudinti? Jūs mokat melstis dievui, ar yra tokia malda, kuri galėtų perteikti tai, ko pritvinkusi mano širdis? (*Puola ant kelių*)

MARIANA. Stokitės, Oktavai. Iš tiesų, jeigu kas nors įeitų ir išgirstų jus, ar nepagalvotų, kad jūs meldžiate dėl savęs?

OKTAVAS. Mariana! Mariana! Dėl dievo meilės, nesišypsokite. Neužverkite savo širdies galbūt pirmajam nutvieskusiam ją žaibo blyksniui! Ta gerumo užgaida, toji brangi akimirka tuoj dings. Jūs ištarėte Čelijo vardą, jūs prisipažinote pagalvojusi apie jį. Ak! Tegu tai tik užgaida, nesuniekindit jos. Nuo jos priklauso žmogaus laimė.

MARIANA. Jūs įsitikinęs, kad aš neprivalau šypsotis?

OKTAVAS (*stodamasis*). Taip, jūs teisi, žinau, kokią žalą gali padaryti mano draugystė. Žinau, kas esu; jaučiu, kad tokios kalbos mano lūpose skamba kaip patyčios. Jūs abejojate mano žodžių nuoširdumu: turbūt dar niekad nesu pajutęs tokio kartėlio dėl to, kad sukeliu taip maža pasitikėjimo.

MARIANA. Kam visa tai? Juk matote, kad aš klausausi. Čelijas man nepatinka, man jo nereikia. Kalbėkite man apie kurį kitą, apie kurį tik norit. Išrinkite man iš savo draugų manęs vertą kavalierių; atsiųskite man jį, Oktavai. Matote, aš jums pasitikiu.

OKTAVAS. O moterie, triskart moterie! Čelijas jums nepatinka, bet pirmas pasitaikęs jaunuolis jums galbūt patiks. Žmogus, kuris jus myli, kuris neatsitraukia nuo jūsų nė per žingsnį, kuris dėl vieno jūsų žodžio mielai atiduotų gyvybę, jums nepatinka! Jis jaunas, gražus, turtingas, ir visais atžvilgiais vertas jūsų, bet jis jums nepatinka! O pirmas pasitaikęs jums patiks.

MARIANA. Darykite, kaip jums sakau, arba niekad jos manęs nebematysite. (*Įeina į namą*)

DVYLIKTOJI SCENA

OKTAVAS (*vienas*). Jūs labai graži, Mariana, ir toji jūsų pykčio užgaida – žavi taikos sutartis. Nedaug tereikia išdidumo, kad tai suprastum, pakaks ir truputėlio klastos. Visgi tegu tuo pasinaudoja Čelijas.

TRYLIKTOJI SCENA

ČELIJAS, OKTAVAS

ČELIJAS. Tu kvietei mane, mano drauge. Na, kokios naujienos?

OKTAVAS. Prisisek šitą kaspiną prie skrybėlės, Čelijau, pasiimk gitarą ir špagą; mūsų reikalas – pusiau laimėtas.

ČELIJAS. Dėl dievo, nesijuok iš manęs.

OKTAVAS. Naktis bus graži, netrukus horizonte pasirodys mėnulis. Šįvakar Mariana stovės viena prie savo lango; ji sutinka tavęs klausytis.

ČELIJAS. Nejaugi! Nejaugi! Oktavai, arba tu dovanoji man gyvybę, arba neturi gailesčio.

OKTAVAS. Sakau tau, viskas sutarta. Daina po langu, ilgas apsiaustas, durklas kišenėje, kaukė ant veido... Turi kaukę?

ČELIJAS. Ne.

OKTAVAS. Neturi kaukės? Įsimylėjęlis ir dar per karnavalą! Šitas jaunikaitis apie nieką negalvoja. Dumk greičiau susieškoti visko, kas reikalinga.

ČELIJAS. Ak! Viešpatie! Aš pradedu baimintis.

OKTAVAS. Drąsiau, mano drauge! Keliauk! Apkabinsi mane grįžęs. Keliauk! Keliauk! Naktis artėja. *(Čelijas išeina)* Jis sakosi pradedas baimintis! Aš irgi, nes bemaž nepietavau. Dabar pavakarieniausiu už visus vargus. Ei! Ar yra čia kas? Džiovani! Bepai! *(Jeina į smuklę)*

KETURIOLIKTOJI SCENA

TIBIJA, KLAUDIJAS, MARIANA, ant balkono du samdyti žudikai

KLAUDIJAS *(žudikams).* Įleiskit jį ir pulkite ant jo, kad tik jis prieis prie šių medžių. *(Vienas žudikas išeina)*

MARIANA (*balkone, į šalį*). Ką aš matau! Mano vyras ir Tibija!

TIBIJA (*Klaudijui*). O jeigu jis ateis iš anos pusės?

KLAUDIJAS. Kaip iš anos pusės, Tibija! Nejaugi visas mano planas nei iš šio nei iš to sužlugs?

MARIANA. Ką jie šneka?

TIBIJA. Visos gatvės susibėga į šitą aikštę, čionai galima ateiti iš kairės, ir iš dešinės.

KLAUDIJAS. Tu teigus, aš nepagalvojau.

TIBIJA. Ką daryti, sinjore, jeigu jis ateis iš kairės?

KLAUDIJAS. Tuomet laukite jo už kampo, prie sienos.

MARIANA (*į šalį*). O viešpatie! Ką aš girdžiu!

TIBIJA. O jeigu jis pasirodys iš dešinės?

KLAUDIJAS. Leiskit pagalvoti. Tuomet darykite tą patį. (*Antrasis žudikas išeina*)

MARIANA (*į šalį*). Kaip įspėt Oktavą?

TIBIJA. Štai jis ateina. Pažvelkite, sinjore, koks ilgas jo šešėlis. Jis gražiai sudėtas vyras.

KLAUDIJAS. Pasitraukim į šalį ir pulkit, kai ateis laikas.

PENKIOLIKTOJI SCENA

ČELIJAS su kauke, MARIANA ant balkono

ČELIJAS. Mariana! Mariana! Jūs čia?

MARIANA. Bėkite, bėkite, Oktavai!

ČELIJAS. Viešpatie dieve! Kieno vardą aš išgirdau.

MARIANA. Namas apsuptas žudikų, mano vyras girdėjo mūsų pokalbį, ir jeigu jūs pasiliksit čia dar minutę, tikrai žūsite.

ČELIJAS. Ar aš sapnuoju? Ar aš Čelijas?

MARIANA. Oktavai, Oktavai, dėl dievo, nedelskite! Gal jums dar pavyks išsigelbėti! Rytoj vidurdienį ateikite prie sodo, į bažnyčios kasyklą, aš ten lauksiu.

ŠEŠIOLIKTOJI SCENA

ČELIJAS, TIBIJA. Tibija vogčiomis seka jam iš paskos

ČELIJAS (*nusiplėšdamas kaukę ir išsitraukdamas špagą*). O mirtie! Kadangi tu jau čia, pagelbėk man. Oktavas, išdavikas Oktavas! Pralietas mano kraujas tebūnie tau atpildas! Negaliu suprasti, kokių tikslu ir su kokiais ketinimais tu pasiuntei mane į šituos baisius spąstus, bet jei jau atsidūriau čia, tai sužinosiu viską, įminsiau šitą klaikią mįslę, nors teks gyvybę užmokėti. (*Jis išeina, Tibija seka jam iš paskos*)

SEPTYNIOLIKTOJI SCENA

OKTAVAS (*vienas, išeidamas iš smuklės*). Ak! Kur dabar man eiti? Pasitarnavęs kito laimei, ką gi sugalvosiu savo malonumui? Dievaži! Kokia nuostabi naktis, nereikia jos nuleisti niekais. Dieve šventas, tebūnie man užskaityta tavo rojuje šita naktis. Ar tu iš tikro turi rojų? Ta moteris buvo graži, tikra teisybė, ir tas pyktis jai puikiai tiko! Kas jį sukėlė? Nežinau. Argi svarbu, kaip ruletės kauliukas nukrinta ant mūsų pasirinktojo numerio! Atmušti draugo meilužę – perdėm jau vulgari klasta tokiam, kaip aš. Mariana, ar bet kuri kita, koks man skirtumas? Dabar svarbiausia – pavakarientauti! Čelijas, aišku, išėjo tuščiu pilvu. Kaip tu manęs nekęstum, Mariana, jeigu aš būčiau tave pamilęs! Kaip man užtrenktum prieš pat nosį duris! Tavo mulkis vyras prieš mane atrodytų tikras Adonis, tikras Faunas! Kur slypi viso šito priežastis? Kodėl šitos pypkės dūmas rūksta į dešinę, o ne į kairę? Štai visko priežastis. Beprotris, triskart beprotis tas, kuris matuoja savo galimybes, ir vadovaujasi protu! Dangiškasis teisingumas laiko savo rankose svarstyklės. Jos tobulai tikslios, bet visi jų svarsčiai – tuščiaviduriai. Viename jų – pinigas, kitame – meilės atodūsis, aname – migrena, šitame – saulėta diena, arba lijundra, ir visa tai, ką žmonės daro, čia pakyla, čia nusileidžia pagal tų svarsčių užgaidas. Visa ko priežastis yra fortūna! Šiame pasaulyje

tèra tik laimè ir nelaimè. Ar Čelijas nebuvo susikrimtęs šįryt, o dabar... (*Pasigirsta duslus triukšmas ir špagų žvangėjimas*) Ką aš girdžiu? Kokie čia garsai?

ČELIJAS (*prislopintu balsu*). Čionai!..

OKTAVAS. Čelijas! Tai Čelijo balsas. (*Bėga prie vartų*) Atidarykit, arba aš juos išlaušiu!

AŠTUONIOLIKTOJI SCENA

(*OKTAVAS, KLAUDIJAS*)

KLAUDIJAS (*pasirodydamas scenoje*). Ko jūs norite?

OKTAVAS. Kur Čelijas?

KLAUDIJAS. Nemanau, kad jis būtų įpratęs nakvoti šiuose namuose.

OKTAVAS. Klaudijau, jei tu nužudei Čeliją, saugokis, aš nusuksiu tau sprandą va šitomis rankomis.

KLAUDIJAS. Jūs kuotelėjot ar sapnuojate?

OKTAVAS. Tu pats sapnuoji, jei vaikštai tokiu metu su špaga rankoje.

KLAUDIJAS. Ieškokit, jeigu norite, šitam sode, aš nemačiau, kad kas čionai būtų įjėjęs, o jeigu kas ir būtų panorėjęs įeiti, aš, berods, turėjau teisę neatverti vartų.

OKTAVAS įeina, KLAUDIJAS užbėga TIBIJAI į priekį, klausia

Viskas padaryta, kaip aš liepiau?

TIBIJA. Taip, sinjore, būkite ramus, jie gali ieškoti, kiek tinkami.

KLAUDIJAS. O dabar pagalvokim apie mano žmoną ir eime įspėsime jos motiną. (*Jie išeina*)

DEVYNIOLIKTOJI SCENA

MARIANA. Nėra ko abejoti, aš neapsirinku, - viską mačiau, viską girdėjau. Mačiau pro medžius, kaip už namo pakriki šešėliai staiga susimetė į krūvą ir puolė jį. Ėmė žvangėti špagos, paskui kažkas dusliu, beviltišku balsu suriko taip baisiai, lyg kas jį žudytų, tai buvo paskutinis pagalbos šauksmas! Vargšas Oktavas! Kad ir koks jis narsus (o jis iš tikrųjų narsus), jie užklupo jį iš pasalų ir nusitempė. Negi tai įmanomas, negi tai įtikimas dalykas. Kaip brangiai jis sumokėjo už tokią klaidą! Sunku patikėti, kad žmogus gali būti toks žiaurus vien dėl to, kad jam stinga sveiko proto. O juk aš taip lengvabūdiškai, taip beprotiškai elgiausi tik dėl juoko, tik dėl užgaidos. Turiu jį pamatyti, turiu sužinoti...

DVIDEŠIMTOJI SCENA

MARIANA, OKTAVAS. OKTAVAS įeina su špaga rankoje, dairydamasis.

MARIANA. Oktavai, jūs?

OKTAVAS. Aš, Mariana, Čelijo – nebėra!

MARIANA. Jūs sakote, Čelijo? Kaip gali būti?..

OKTAVAS. Jo nebėra.

MARIANA. O dangau!

OKTAVAS. Jo nebėra. Neikite ten.

MARIANA. Kurgi man eiti? Man galas! Reikia eiti iš čia, Oktavai, reikia bėgti! Klaudijo tikriausiai nėra namie?

OKTAVAS. Taip, taip, jie buvo atsargūs ir paliko mane vieną.

MARIANA. Aš jį pažįstu, man galas, o gal ir jums... Eikime iš čia! Jie sugrįš, ir netrukus...

OKTAVAS. Eikite, jei norit, aš lieku. Jeigu jie sugrįš, tai ras mane, ir aš lauksiu jų, kad ir kas atsitiktų. Aš noriu pasergėti jo paskutinį miegą.

MARIANA. O mane paliksite? Ar žinote, kokiam pavojui jūs ryžtatės, ir kaip toli gali siekti jų kerštas?

OKTAVAS. Pažvelkite štai ten, už tų medžių, į tą tamsią aikštelę prie tvoros kampo, ten guli mano vienintelis draugas, o visa kita man nerūpi.

MARIANA. Netgi jūsų gyvybė, nei manoji?

OKTAVAS. Netgi tai. Pažvelkite štai ten... Aš vienintelis pasaulyje jį pažinojau. Padėkite ant jo kapo baltą urną, uždengtą ilgu gedulo šydu, ir tai bus pats tikriausias jo atvaizdas. Švelnus liūdesys taip gaubė tobulą, gležną ir trapią jo sielą... Jį pamilusi moteris būtų buvusi laiminga.

MARIANA. Jis būtų apgynęs ją nuo pavojaus?

OKTAVAS. Taip, be jokios abejonės, jis tai būtų padaręs. Tik jis mokėjo begaliniai aukotis, tik jis būtų pašventęs mylimai moteriai savo gyvenimą taip pat lengvai, kaip puolė už ją į mirtį.

MARIANA. O jūs, Oktavai, jūs to nepadarytumėt?

OKTAVAS. Aš? Aš tik beširdis palaidūnas; aš negerbiu moterų. Meilė, kurią jose pažadinu, panaši į tą, kurią jaučiu aš pats, - trumpalaikis sapno svaigulys. Mano linksmumas – tik kaukė, o mano širdis – dar senesnė! Ak! Aš paprasčiausias bailys. Už jo mirtį dar neatkeršyta! (*Numeta savo špagą*)

MARIANA. Kaip už ją būtų galima atkeršyti?.. Klaudijas per senas, kad sutiktų kautis dvikovoje, ir per daug galingas šiame mieste, kad jūsų bijotų.

OKTAVAS. Čelijas atkeršytų, jeigu būčiau žuvęs dėl jo, kaip jis žuvo dėl manęs. Jo kapas turėjo būti mano kapas; mane jie paguldė po šituo šaltu akmeniu; dėl manęs jie galando savo špagas, mane jie užmušė. Sudie, mano linksma, nerūpestinga jaunyste, mano kvailiojimai, laisvas ir džiugus gyvenime Vezuvijaus papėdėje! Sudie, triukšmingi pobūviai, vakaro šnekos, serenados po auksu žvilgančiais balkonais. Sudie, Neapoli ir Neapolio moterys, maskaradai deglų šviesoje, ilgos vakarienės giraičių pavėsyje. Sudie, meile ir draugyste! Mano vieta žemėje tuščia.

MARIANA. Jūs dėl to tikras, Oktavai? Kodėl jūs sakote: sudie, meile?

OKTAVAS. Aš jūsų nemyliu, Mariana; jus mylėjo Čelijas.

PABAIGA.